

ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОКРЕСЛЕННЯ МОДЕРНІСТСЬКОЇ
АРХІТЕКТУРИ ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

Андрушко Т.В., аспірант,
taras.v.andrushko@lpnu.ua, ORCID: 0009-0003-9520-6123
Національний університет «Львівська політехніка»
вул. С. Бандери, 12, м. Львів, 79000, Україна

Анотація. Хвиля модерністського формотворення, яке стало домінуючим в Україні з 2010-х років, досі залишається маловивченим явищем і немає достатньої теоретичної бази для свого позиціонування в складній картині тенденцій проектування. Хоча такого роду архітектура була об'єктом зацікавлення багатьох досліджень, їх результати часто мають суперечливий характер і, певною мірою, ускладнюють структурування цього явища на рівні теорії архітектури. Дана специфіка також характерна і для термінології, яка відзначається значним різноманіттям та варіативністю трактувань.

У статті наводиться перелік основних термінів, які використовують для окреслення хвилі модерністської архітектури межі ХХ – ХХІ століть, надано їм аналітичну характеристику та оцінку з точки зору відповідності природі явища, котре вони детермінують. В результаті, окреслено кілька принципових підходів до вирішення проблеми термінологічного різноманіття та виділено найбільш відповідні визначення, які мають універсальний характер. За основу даного підходу взято усвідомлення того, що в картині яка склалась існують два способи узагальнення, котрі ґрунтуються на: а) спробах знайти мета-термін, що здатний акумулювати в собі всі існуючі і – таким чином – вирішити проблему понятійної дисперсії; б) спробах вибудувати чіткий ланцюг послідовних явищ, котрі пов'язані між собою діалектичними причинно-наслідковими зв'язками. Також у статті приділено увагу таким поняттям як неомодернізм, гіпермодернізм та альтермодернізм, означальні характеристики яких в найбільш повній мірі відповідають ефективним шляхам термінологічного узагальнення.

Крім того, розглянута проблематика загальнотеоретичного рівня пов'язана із більш вузькими напрямками, серед яких хвиля нового модернізму в багатьох містах України, зокрема Дніпрі, Львові та Києві. Науково вмотивована кваліфікація термінології відкриває можливість більш чіткого визначення критеріїв оцінки цінності цих структур та проектних рішень з майбутнім потенціалом віднесення їх до об'єктів спадщини та автентичних свідчень поколінневої унікальності.

Ключові слова: модернізм, неомодернізм, сучасна архітектура, архітектурна термінологія, архітектура початку ХХІ століття, пізній модернізм.

Вступ. Значне різноманіття явищ сучасної архітектури та широкий плюралізм наукового дискурсу мали своїм результатом не лише значний розвиток теоретичної концептуалізації тих чи інших тенденцій, але також і розбіжність у їх трактуванні, в тому числі і термінологічному. Модернізм, як явище, само по собі має широкий сенс – у випадку окреслення епохи Нового часу, та вузький – у тому разі, коли говорять про напрям у архітектурному формоутворенні. Відтак, вже від самого початку, у теоретичній площині, питання про визначення поняття „модернізму” ґрунтовано на двозначності, адже впродовж розвитку сучасного (модерного) суспільства виникали і змінювались багато формотворчих концепцій, які не були тотожні „модернізму” у стилістичному сенсі. Через це у професійній та науковій літературі виникло інтерпретаційне розмаїття, розвиток якого лише ускладнював аналітичну картину.

Генерування унікальних термінів та відсутність уніфікації внаслідок плюралістичних принципів сучасної фахової рефлексії, привели до того, що поява чергової хвилі

модерністського архітектурного формотворення не отримало чіткого термінологічного тлумачення. Замість нього виникло ряд авторських окреслень, які часто мають спонтанний характер і не підкріплені діалектичними аргументами.

Головною проблемою стала пов'язаність (або не пов'язаність) сучасного модернізму кінця XX початку XXI ст. із досвідом критики сучасної архітектури постмодерністами, котра стосувалась не лише суто формальних „стилістичних” сторін модерністського морфогенезу, але сягала більше глибоких аспектів світогляду Нової доби, як наприклад лінійної „прогресивної” картини світу. Дана стаття є спробою аналітичної рефлексії термінологічного різноманіття, що склалось довкола модерністських тенденцій межі XX-XXI століть, яка завершується висновками, щодо формування більш надійної інтерпретаційної бази їх теоретичного визначення.

Аналіз останніх джерел та публікацій. Питання термінологічного визначення модерністської архітектури початку XXI століття залишається дискусійним через значну варіативність трактувань у науковому дискурсі. Сучасна модерністська парадигма зазнала суттєвих змін, зумовлених соціально-економічними трансформаціями та критикою, сформованою в межах постмодернізму. Дослідження демонструють розбіжності в підходах: одні автори, такі як К. Фремптон [1] та А. Колкіхун [2], розглядають модернізм як процес із чіткими морфологічними характеристиками, які переосмислені у зв'язку з новими соціокультурними реаліями. На противагу, З. Бауман [3] запроваджує концепцію „плинного модернізму”, підкреслюючи адаптацію форми до умов глобалізації та інформаційного суспільства, що відкриває нові інтерпретаційні горизонти.

У міжнародному контексті значний внесок у теоретизацію після постмодерних тенденцій зробили Т. Вермулен [4] та Р. Ван ден Аккер [5], які запропонували термін „метамодернізм” для опису синтезу модерністської раціональності з постмодерною іронією. Однак ця концепція залишається абстрактною для прямого застосування в архітектурній термінології через відсутність чітких морфологічних критеріїв. На противагу, дослідження Дж. Армітаджа [6] та Г. Липовецького [7] акцентують на „гіпермодернізмі” як відображенні технологічного прогресу, але ігнорують локальні специфіки, зокрема в країнах Східної Європи.

Важливим етапом у розвитку дискусії стали роботи, присвячені неомодернізму. Б. Чарковський [8] розглядає його як природний розвиток класичного модернізму, тоді як Е. Де Ла Фуенте [9] трактує це явище через призму естетичного капіталізму. Незважаючи на розбіжності, обидва підходи підкреслюють необхідність інтеграції нових соціокультурних контекстів. Окрему увагу привертає концепція альтермодернізму Н. Бурріо [10], яка пропонує синтез глобальних тенденцій із локальними ідентичностями, проте її застосування до архітектури залишається маргінальним.

В українському контексті аналіз праць Р. Франківа [11] та А. Павліва [12] вказує на використання терміну „неомодернізм” для опису архітектурних об'єктів Львова 2000–2020-х років, де переважає індустріальний мінімалізм із символікою пострадянської трансформації. Подібні тенденції, згідно з дослідженнями К. Сухаревського [13], характерні й для Києва та Дніпра, де сучасні житлові комплекси поєднують європейські стандарти з елементами індустріальної спадщини.

Проте більшість праць зосереджені на морфологічних характеристиках, ігноруючи глибший аналіз соціокультурних передумов. Наприклад, дослідження Фремптона [1] та Колкіхуна [2], хоч і розкривають еволюцію модернізму, не враховують вплив цифрових технологій на формотворення. Це створює необхідність комплексного підходу, що інтегрує стилістичні, технологічні та соціальні аспекти, що є основним завданням даного дослідження.

Мета статті полягає у систематизації термінологічних підходів до визначення модерністської архітектури початку XXI століття шляхом критичного аналізу існуючих концепцій та формування уніфікованої інтерпретаційної моделі.

Завдання дослідження. Систематизація та узагальнення джерельної бази, що стосується неомодерністської тенденції загалом, визначення методологічних підходів до вивчення неомодерністських явищ у різних формах матеріальної культури початку XXI

століття. Дослідження спрямоване на надання науково обґрунтованого тлумачення терміну „неомодернізм” як відповідного до сучасних архітектурних течій, окреслення характерних світоглядних, формотворчих та інших рис, що творять феномен неомодернізму, теоретичне позиціонування цих тенденцій у контексті історичного розвитку архітектури, зокрема попередніх провідних напрямків та тенденцій. Крім того, дослідження має на меті запропонувати термінологічну, інтерпретаційну та культурологічну модель інтеграції явища неомодернізму у науковий дискурс та масову культуру, а також окреслити перспективні параметри щодо подальшої експлуатації та збереження спадщини неомодернізму як архітектурного явища, що матеріалізує автентичний світогляд міського соціуму початку XXI століття.

Матеріали та методика дослідження. Дослідження ґрунтується на комплексному аналізі наукових джерел, які охоплюють різні аспекти архітектурного формотворення початку XXI століття. Основним матеріалом стали праці, що розкривають еволюцію модернізму та його інтерпретації в умовах інформаційної доби, зокрема дослідження Т. Вермулена, Р. Ван ден Аккера, Г. Липовецького, а також роботи українських науковців, зосереджені на локальному контексті [4, 5, 7]. Емпіричну базу склали описи архітектурних об’єктів з Києва, Львова та Дніпра, які ілюструють синтез індустріального мінімалізму з сучасними технологіями. Для аналізу термінології застосовано порівняльно-історичний метод, що дозволив виявити ключові відмінності між поняттями „неомодернізм”, „гіпермодернізм” та „метамодернізм”. Семантичний аналіз допоміг виокремити специфіку кожного терміна, тоді як кейс-стаді окремих споруд (наприклад, львівських житлових комплексів 2010-х років) став основою для ілюстрації теоретичних положень. Важливу роль відіграли міждисциплінарні підходи, зокрема інтеграція соціологічних та культурологічних методів, що дозволило проаналізувати архітектурну форму як відображення суспільних змін.

Результати досліджень. Сучасна архітектурна термінологія, що стосується модерністських тенденцій початку XXI століття, формується під впливом суперечливих інтерпретацій, які відображають як еволюцію класичного модернізму, так і радикальний розрив із його доктринами. Ця дихотомія виникає через глибинні соціокультурні зрушення інформаційної доби, де технологічний прогрес, глобалізаційні процеси та криза лінійного прогресивізму трансформують традиційні рамки архітектурного мислення. Однією з центральних проблем є відсутність консенсусу щодо того, чи є сучасні практики продовженням модерністського проекту, його трансформацією, чи повноцінним відходом від нього. Така невизначеність породжує паралельне існування низки термінів, кожен із яких намагається охопити новітні явища, але жоден не досягає статусу універсального через фрагментацію теоретичного поля та різноспрямованість методологічних підходів.

Ця термінологічна розмаїтість ґрунтується на двох протилежних стратегіях інтерпретації. З одного боку, спроби знайти мета-термін (на кшталт „метамодернізму” або „гіпермодернізму”) відображають прагнення до систематизації різноманітних тенденцій шляхом їхнього зведення до спільного концептуального знаменника. З іншого – акцент на локальних контекстах і специфічних умовах формування архітектурних практик веде до появи вузькоспеціалізованих визначень, що підкреслюють унікальність окремих явищ, але ускладнюють їхнє інтегрування в загальну теоретичну модель. Така двомірність свідчить про те, що сучасна архітектурна теорія перебуває у стані переходу, де класичні категорії втрачають свою визначальну силу, а нові ще не набули достатньої концептуальної чіткості. У цьому контексті ключовим викликом залишається поєднання критичної спадкоємності модернізму з інноваційними підходами, що відповідають динаміці сучасного світу, де архітектура стає не лише відображенням соціальних змін, а й активним учасником їхнього конструювання.

Неомодернізм найчастіше трактується як спроба відновити раціональність та функціоналізм класичного модернізму, але з урахуванням викликів інформаційної доби. За Б. Чарковським [8], цей термін відображає повернення до індустріального мінімалізму, проте з інтеграцією символічних елементів, що відповідають глобалізованому світогляду. Е. Де Ла Фуенте [9], навпаки, наголошує на зв’язку неомодернізму з естетикою капіталізму, де

архітектура стає інструментом маркетингу, а форма підпорядковується логіці ринку. Подібна двозначність підкреслює, що термін „неомодернізм” може одночасно відсилати до стилістичної спадкоємності та соціально-економічного контексту, що ускладнює його однозначне використання. Цей напрямок актуалізує зв'язок між індустріальним мінімалізмом і сучасними технологіями, демонструючи здатність адаптувати раціональні принципи до викликів глобалізованого інформаційного суспільства.

Гіпермодернізм, запропонований Дж. Армітаджером [6] та Г. Липовецьким [7], акцентує на технологічній детермінованості архітектури. Відмінність від класичного модернізму полягає в тому, що функціональність тепер визначається не лише фізичними потребами, а й цифровими технологіями, які формують нові вимоги до простору. Наприклад, концепція „розумного міста” (smart city) передбачає інтеграцію IoT-пристроїв у будівлі, що трансформуює їхні функції з утилітарних на комунікативні [14]. Проте критики наголошують, що гіпермодернізм ігнорує культурний контекст, зводячи архітектуру до технічного інструменту, позбавленого символічного змісту [15]. Його концептуальна основа полягає в переосмисленні функціональності через призму цифрових інновацій, що трансформуює архітектуру в інструмент комунікації між технологією та суспільством.

Метамодернізм, висунутий Т. Вермуленом [4] та Р. Ван ден Аккером [5], пропонує радикально інший підхід. Їхня теза про „коливання між іронією та щирістю” намагається подолати бінарність модернізму та постмодернізму, пропонуючи гібридну модель, де форма поєднує раціональність з емоційністю. Однак архітектурні критики зазначають, що ця концепція занадто абстрактна для практичного застосування. Як зауважує К. Фремpton [1], метамодернізм не пропонує чітких морфологічних критеріїв, що робить його маргінальним у професійному дискурсі. Ця концепція, хоч і абстрактна, відкриває можливість синтезу раціональності модернізму з емоційністю постмодерну, формуючи новий тип архітектурної рефлексії, що виходить за межі бінарних опозицій.

Альтермодернізм, популяризований Н. Бурріо [10], намагається інтегрувати локальні ідентичності в глобальний контекст, пропонуючи архітектуру як „транснаціональний стиль”. Цей підхід особливо актуальний для пострадянських країн, де модерністські об'єкти 2000-2020-х років часто поєднують інтернаціональні форми з відсиланнями до місцевої історії. Проте, як зазначає З. Бауман [3], альтермодернізм ризикує стати поверхневим еклектизмом, де формальні елементи різних культур змішуються без глибокого осмислення. Його значення полягає в пошуку балансу між універсалізмом і локалізмом, що особливо актуально для регіонів із складною історико-культурною спадщиною, де архітектура стає носієм гібридних ідентичностей.

Пізній модернізм як термін залишається найбільш суперечливим. З одного боку, він використовується для опису продовження традицій „героїчного” модернізму ХХ століття, з іншого – критики на кшталт Ф. Джеймсона [16] розглядають його як симптом культурної інерції, де архітектура втрачає зв'язок із сучасністю. Ч. Дженкс [17] у своїй праці „Postmodern and late modern: The essential definitions” окреслює пізній модернізм як фазу, коли формальна строгість модернізму перетворюється на догму, втрачаючи зв'язок із соціальними змінами. Водночас, він підкреслює, що пізній модернізм став реакцією на надмірну критику постмодернізму, намагаючись зберегти раціональність як основу проектування. Ця двозначність підкреслює, що термінологія постійно балансує між визнанням спадкоємності та констатацією розриву. Його критичне переосмислення вказує на необхідність гнучкості в інтерпретації спадщини модернізму, де формальна строгість поєднується з адаптацією до соціокультурних змін сучасності.

Висновки. Сучасна архітектурна термінологія, що стосується модерністських тенденцій початку ХХІ століття, перебуває у стані постійного переосмислення. Це зумовлено як глибинними соціокультурними змінами інформаційної доби, так і критикою класичного модернізму, яка залишила значний слід у теоретичній площині. Дослідження демонструє, що ключовою проблемою є відсутність консенсусу щодо базових понять, що призводить до паралельного існування низки термінів – від „неомодернізму” до „гіпермодернізму”, кожен з

яких акцентує окремі аспекти явища.

Головним результатом аналізу є виявлення двох протилежних підходів до термінології:

Мета-термінологічний – спроби створити універсальне поняття (наприклад, „метамодернізм”), здатне інтегрувати різноманітні тенденції.

Контекстуально-специфічний – акцент на локальних особливостях, що вимагає введення додаткових визначень (на кшталт „пострадянський неомодернізм”).

Перший підхід, хоч і амбітний, стикається з проблемою надмірного узагальнення. Як показали дослідження Т. Вермулена [4] та Р. Ван ден Аккера [5], „метамодернізм” залишається абстрактною концепцією, якій бракує чітких морфологічних критеріїв. На противагу, термін „неомодернізм” (у трактуванні Б. Чарковського [8]) демонструє здатність поєднувати глобальні тенденції з конкретними архітектурними практиками, наприклад, індустріальний мінімалізм із символікою сучасного капіталізму. Однак і тут виникає суперечливість: чи є неомодернізм продовженням модернізму, чи радикальним відходом від нього?

Другий підхід, заснований на аналізі локальних контекстів (наприклад, львівські житлові комплекси 2010-х років [11]), підкреслює необхідність врахування історичних та соціальних чинників. Так, у Східній Європі неомодернізм часто поєднує європейські стандарти з відсиланнями до пострадянської спадщини, що робить його відмінним від західних аналогів. Це підтверджує тезу З. Баумана [3] про „плинність” сучасних явищ, де глобалізація не скасовує локальну унікальність, а переплітається з нею.

Важливим аспектом є також технологічна детермінованість. Концепції на кшталт „гіпермодернізму” [6] акцентують на ролі цифрових інновацій, проте їхній вплив на архітектуру залишається неоднозначним. З одного боку, технології відкривають нові можливості для функціонального вдосконалення (наприклад, „розумні” будівлі), з іншого – ризикують звести архітектуру до технічної утилітарності, позбавленої символічного змісту.

У цьому контексті пропонується дворівнева термінологічна модель:

Загальний рівень: використання терміну „неомодернізм” для опису глобальних тенденцій, що поєднують раціональність класичного модернізму з викликами інформаційної доби.

Специфічний рівень: введення додаткових кваліфікаторів (наприклад, „регіональний неомодернізм”, „технологічний неомодернізм”) для аналізу локальних або вузькоспеціалізованих практик.

Така модель дозволяє уникнути як надмірної фрагментації, так і непродуктивного узагальнення. Наприклад, архітектура Львова 2000-2020-х років може бути класифікована як „східноєвропейський неомодернізм”, що враховує її пострадянський контекст і синтез із європейськими стандартами.

Термінологічні проблеми в дослідженні модерністської архітектури початку ХХІ століття відображають складність самої епохи, де технологічні, соціальні та культурні зміни переплітаються. Запропонована модель не є остаточним рішенням, але відкриває шлях для подальшого діалогу. Ключовим завданням залишається поєднання теоретичної гнучкості з практичною конкретикою, що дозволить архітектурній термінології відповідати динаміці сучасного світу.

Література

1. Frampton K. *Modern Architecture: A Critical History* (World of Art). 5-те вид. London : *Thames & Hudson*, 2020. 736 с.
2. Colquhoun, A. *Modern architecture*. *Oxford University Press*, 2002. 288 с.
3. Bauman Z. *Liquid Modernity*. *John Wiley & Sons*, 2000. 228 с.
4. Vermeulen T., Van Den Akker R. Notes on metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*. 2010. Vol. 2. № 1. С. 5677. URL: <https://doi.org/10.3402/jac.v2i0.5677> (дата звернення: 13.01.2025)
5. Van den Akker, R., Gibbons, A., & Vermeulen, T. (Eds.). *Metamodernism: Historicity, affect, and depth after postmodernism*. *Rowman & Littlefield*. 2017. 260 с.

6. Armitage J. *Hypermodernism*. Newcastle: University of Northumbria, 2002. 210 с.
7. Lipovetsky G., Charles S. *Hypermoderní doba. Od požitku k úzkosti*. Praha: Prostor, 2013. 320 с.
8. Ciarkowski B. Non-Modern modernity? Neomodern architecture. *Art inquiry*. 2016. № 18 (27). С. 87–97.
9. De La Fuente E. Neo-Modernism. Architecture in the Age of Aesthetic Capitalism. *Aesthetic Capitalism*. 2014. № 15. С. 128–148. URL: https://brill.com/downloadpdf/book/edcoll/9789004274723/B9789004274723_009.pdf (дата звернення: 20.01.2025).
10. Bourriaud N. *Altermodernism*. Tate Triennial. 2009. 224 с.
11. Frankiv R. Theoretical and terminological bases for definition of neo-modernist architecture in lviv. *Architectural studies*. 2019. Т. 5, № 2. С. 75–81. URL: <https://doi.org/10.23939/as2019.02.075> (дата звернення: 10.01.2025).
12. Павлів А. П. Особливості формування екстер'єрів житлових будинків середньої поверховості 2010-2015 рр. м. Львова. *Сучасні проблеми архітектури і містобудування*. 2016. № 42. С. 322–332. URL: <https://repository.knuba.edu.ua/bitstreams/cc1b8eec-c564-4a49-9ac2-e196cc99ed8a/download> (дата звернення: 12.01.2025).
13. Сухаревський К. Неораціоналістичні тенденції в стильовому розвитку сучасного багатоквартирного житла в Україні. *Сучасні проблеми архітектури та містобудування*. 2016. №44. С. 325-328.
14. Koolhaas R. Smart Landscape: Architecture in the Age of Big Data. *Architectural Design*. 2018. Vol. 88. № 4. С. 22–29.
15. Sassen S. The Global City: Strategic Site, New Frontier. *Theory, Culture & Society*. 2000. Vol. 17. № 6. С. 21–41.
16. Jameson F. *Postmodernism, or, The Cultural Logic of Late Capitalism*. Duke University Press, 1991. 464 с.
17. Jencks C. Postmodern and late modern: The essential definitions. *Chicago Review*. 1987. № 35(4). С. 31–58.

References

- [1] K. Frampton, *Modern Architecture: A Critical History (World of Art)*. 5-th edition, London : Thames & Hudson, 2020.
- [2] A. Colquhoun, *Modern architecture*, Oxford University Press, 2002.
- [3] Z. Bauman, *Liquid Modernity*, John Wiley & Sons, 2000.
- [4] T. Vermeulen, R. Van Den Akker, "Notes on metamodernism", *Journal of Aesthetics & Culture*, vol. 2, no. 1, art. 5677, 2010. [Online]. Available: <https://doi.org/10.3402/jac.v2i0.5677> Accessed on: January 13, 2025.
- [5] R. Van den Akker, A. Gibbons, T. Vermeulen, (Eds.) *Metamodernism: Historicity, affect, and depth after postmodernism*, Rowman & Littlefield, 2017.
- [6] J. Armitage, *Hypermodernism*, Newcastle: University of Northumbria, 2002.
- [7] G. Lipovetsky, S. Charles, *Hypermoderní doba. Od požitku k úzkosti*, Praha: Prostor, 2013.
- [8] B. Ciarkowski, "Non-Modern modernity? Neomodern architecture", *Art inquiry*, no. 18 (27), pp. 87–97, 2016.
- [9] E. De La Fuente, "Neo-Modernism: Architecture in the Age of Aesthetic Capitalism", *Aesthetic Capitalism*, no. 15, pp. 128–148, 2014. [Online]. Available: https://brill.com/downloadpdf/book/edcoll/9789004274723/B9789004274723_009.pdf Accessed on: January 20, 2025.
- [10] N. Bourriaud, *Altermodernism*, Tate Triennial, 2009.
- [11] R. Frankiv, "Theoretical and terminological bases for definition of neo-modernist architecture in lviv", *Architectural studies*, Т. 5, no. 2, pp. 75–81, 2019. [Online]. Available: <https://doi.org/10.23939/as2019.02.075> Accessed on: January 10, 2025.

- [12] A. P. Pavliv, "Osoblyvosti formuvannia eksterieriv zhytlovykh budynkiv serednoi poverkhovosti 2010-2015 rr. m. Lvova", *Suchasni problemy arkhitektury i mistobuduvannia*, no. 42, pp. 322–332, 2016. [Online]. Available: <https://repository.knuba.edu.ua/bitstreams/cc1b8eec-c564-4a49-9ac2-e196cc99ed8a/download> Accessed on: January 12, 2025.
- [13] K. Sukharevskiy, "Neoratsionalistychni tendentsii v stylovomu rozvytku suchasnoho bahatokvartyrnoho zhytla v Ukraini", *Suchasni problemy arkhitektury ta mistobuduvannia*, no. 44, pp. 325–328, 2016.
- [14] R. Koolhaas, "Smart Landscape: Architecture in the Age of Big Data ", *Architectural Design*, vol. 88, no. 4, pp. 22–29, 2018.
- [15] S. Sassen, "The Global City: Strategic Site, New Frontier", *Theory, Culture & Society*, vol. 17, no. 6, pp. 21–41, 2000.
- [16] F. Jameson, *Postmodernism, or, The Cultural Logic of Late Capitalism*, Duke University Press, 1991.
- [17] C. Jencks, "Postmodern and late modern: The essential definitions", *Chicago Review*, no. 35(4), pp. 31–58, 1987.

TERMINOLOGICAL ISSUES IN DEFINING MODERNIST ARCHITECTURE OF THE EARLY 21ST CENTURY

Andrushko T.V., postgraduate,
taras.v.andrushko@lpnu.ua, ORCID: 0009-0003-9520-6123
Lviv Polytechnic National University
S. Bandera St., 12, Lviv, 79000, Ukraine

Abstract. The wave of modernist architectural design, which became dominant in Ukraine since the 2010s, remains an understudied phenomenon, lacking a sufficient theoretical foundation for its positioning within the complex landscape of contemporary design trends. Although this type of architecture has been the subject of numerous studies, their results often present contradictory perspectives, complicating the structuring of this phenomenon within architectural theory. This specificity is also characteristic of the terminology, which is marked by significant diversity and variability in interpretations.

The article provides a list of key terms used to define the wave of modernist architecture at the turn of the 20th and 21st centuries, offering an analytical characterization and evaluation of their correspondence to the nature of the phenomenon they describe. As a result, several fundamental approaches to addressing the issue of terminological diversity are outlined, and the most appropriate definitions with universal applicability are identified. The proposed approach is based on the recognition of two main methods of generalization: a) attempts to find a meta-term capable of encompassing all existing concepts, thereby resolving the issue of terminological dispersion; b) efforts to construct a clear chain of sequential phenomena interconnected by dialectical cause-and-effect relationships. The article also focuses on such concepts as neomodernism, hypermodernism, and altermodernism, whose defining characteristics most fully correspond to effective paths of terminological generalization.

Furthermore, the discussed theoretical issues are linked to narrower directions, including the wave of new modernism in various Ukrainian cities, such as Dnipro, Lviv, and Kyiv. A scientifically motivated qualification of terminology opens the possibility for a clearer definition of criteria for evaluating the value of these structures and design solutions, with the potential for their future recognition as heritage objects and authentic testimonies of generational uniqueness.

Keywords: modernism, neomodernism, contemporary architecture, architectural terminology, architecture of the early 21st century, late modernism.

Стаття надійшла до редакції 13.02.2025

This work by Андрушко Т.В. is licensed under [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)